

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

**Geismar, Justus Moritz von
Coloniæ Agrippinæ, 1691**

Ad tit. XII. de homicidio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

AD TIT. IX.

*De Apostatis & reuerantibus
Baptisma*

Regularis deferens habitum coopertum, nisi justus timor excuset, est apostata. Thom. Trivis. lib. 2. de cis. 19.

AD TIT. XI.

*De Infantibus & languidis
expositis.*

Graviter peccant parentes, qui sine justa causa prolem hospitalem, vel locis publicis exponunt. Busenb. lib. 3. tr. 3. c. 2. dub. 2.

AD TIT. XII.

De Homicidio.

Observa ex Busenb. lib. 3. tr. 4. cap. 1. dub. 1. Directè absque autoritate Divina se occidere non licet; indirectè tamen quandoque licet; hoc est, aliquid facere vel omittere, ex quo præter intentionem mors certò sequatur: quia præceptum conservandi vitam, utpote affirmativum non semper obligat, sed potest omitti propter bonum finem, necessitatem, vel magnam utilitatem. Sic licet etiam se certo periculo mortis exponere pro conservanda corporali integritate. Item licet reo non fugere, etiam se sponte sistere, Carthulianus non tenetur vesci carnibus, si ex morbo mors imminet, nisi comedat. Item non tenetur quis me-

diis duris v.g. abscissione cruris vitam conservare, nisi tamen ea communi bono sit necessaria.

Idem lib. 5. cap. 3. dub. 6. Ita est inordinatus appetitus vindictæ, sive ex parte modi irascendi, sive ex parte objecti. Si appetas vindictam injustam, vel justo majorem, prior est veniale, posterior ex genere suo mortale: quia est directè contra charitatem. Filias habet in corde: indignationem, tumorem mentis, quo quis morosè excogitat vindictæ vias. In ore clamorem, blasphemiam, contumeliam, maledictionem. In opere, pugnas &c.

Ad num. 6. in fine adde. Si ob minas illatas servatur homicidium, an incurratur irregularitas? affirmatur, poniturque casus, quo Clericus cognoverat nuptiam, & quia suspicabatur quòd illa ahum admitteret, minabatur, quòd proderat marito; illa inquit, si feceris, veneno me occidam; cum is imprudenter insisteret dictis, illa sumpsit venenum & periit. Ratio decisionis, quia est homicidium indirectè volitum. Item quia talis minans est par mandati vulnerare, vel consulenti. *Ex cap. fin. h. t. in 6.* Item est similis percipienti, ex qua percussione sequitur abortus. Item ei, qui fugientem detinet, ne fugiat, si sequatur mors.

Ad num. 16. in fine adde. Ex Busenb. lib. 3. tr. 5. cap. 2. dub. 6. art. 3. Ebrius occidens si non prævidit, non tenetur ad restitutionem. Quia verò occidit Cajum putans esse Maxium, tenetur ad restitutionem: quia actio ista est Cajo injuriosa.

Debet restitutio ratione occisi fieri, tan -

tantum parentibus interfecit, filiis, uxori, quia hi soli directe laeduntur, cum moraliter censeantur una persona cum occiso, nisi tamen occiderit animo etiam nocendi aliis v.g. creditoribus. *Ad num. 17. adde. Ex Busenb. lib. 3. tr. 5. cap. 2. dub. 6. art. 6.* Si quis alterum induxit ad peccatum suasionem vel exemplo suo, tenetur quidem ex charitate quoad potest eum revocare ad meliorem statum, sed non ex iustitia. Si quis autem induxit fraude, dolo, injusto metu &c. Tenetur ad id ex iustitia, quia quisque habet jus, ne injuste laedatur in bonis spiritualibus. Unde si laedatur, debet id spirituale restitui, si potest.

Ad num. 44. in fine adde. Quod possimus uti verbo tradendi probatur ex Can. Si quis Sacerdotum *xv. q. 1. cap. 2.* & si Clerici. *De iudic. cap. novimus de V. S. Trident. Sess. 13. cap. 4.* Quia per traditionem hanc nullus fit influxus physicus, vel moralis in homicidium.

Ad num. 45. in fine adde. Exemplum à pari. Sic & Theologi duos affectus voluntatis in DEO, qui vult 1. ex affectu antecedenti & conditionato omnes, etiam reprobos salvos fieri, quem sine fictione explicat, per vocationes & auxilia sufficientia. 2. Idem vult per affectum consequentem efficacem, & beneplaciti post demerita praevisa eos absolute æternum damnare, Sic & Judex Ecclesiasticus affectum primum inefficacem licet, & conditionatum intercedendo non fide manifestat; Alterum verò, quod legibus communibus se conformans complacet sibi de ejus condigno supplicio. *Franc.*

de Araux de stat. Eccl. tr. 1. q. 4. n. 10.

Ad num. 62. in fine adde. Ex Busenb. *lib. 3. tr. 4. cap. 1. dub. 5. art. 3.* Contra hostem licet uti insidiis & stratagematis, dummodò absint mendacia, et si etiam hæc v. g. quando exploratores fingunt amicos, non sint mortalia.

Ea verò ad quæ cavenda nulla prudentia datur, v. g. veneno inficere puteos, aquas, glandes, sunt contra jura belli, nec licent.

Clericus pugnans in bello etiam contra inimicos fidei, si quemquam percusserit, irregularis manet. *Gonz. ad cap. 24. h. t. Fagnanus.*

Ad num. 67. adde. Ex Franc. de Arauxo casu 10. Religiosus alium Ordinis extra Conventum moribundum invenit, quem contra medici iudicium curru imponit & ad Conventum misit, quo perveniens statim mortuus fuit, quæsitum, cum sit mors accelerata, an sit irregularis? Respondet affirm. Propter duas regulas assignatas à Cajetano de homicidio casuali dante operam rei licitæ. 1. Imputatur, quando non adhibet diligentiam, quæ à communiter prudentibus emanare consuevit. 2. Si actio periculosa sit ex suo genere, major diligentia adhibenda est, id est ea, quæ apponit debitas circumstantias, cum quibus actus honestetur, & sine quibus redderetur opus illicitum ob periculum, uti habere infantes in lecto &c. ergò. Et si esset res dubia, in foro conscientie habendus esset pro irregulari.

Qui lethaliter peccat ob non adhibitam diligentiam in homicidio præcavendo irregularis manet, si veri illiciti.

ta, siue licitæ operam dederit. Gonz. ad cap. de casero. 11. h. 1. Fagnan.

Ad num. 77. Observa ex Busenb. lib. 7. cap. 5. dub. 4. Non fit irregularis, qui extorcavit hominem solo visa privando, non autem oculum extrahendo,

Qui infirmo aliquid dat, vel facit bona fide, ex quo sequitur mors, vel acceleratio per accidens, non fit irregularis, nisi concurrat lata culpa.

In bello injusto si vel unus occidatur, totus exercitus fit irregularis, saltem si aliqua ratione sit cooperatus.

Irregularitas oritur ex infamia, siue juris (quæ vel ex delicto proprio, vel parentum, vel vili conditione personæ nascitur) siue facti, modò crimen publicum sit: ex occulto enim non oritur, si homicidium & censuræ violationem excipias. Id. dub. 5.

AD TIT. XIV.

De Clericis pugnantibus in duello

Duellum propriè acceptum definit Vasquius Illustr. *Controvers. lib. 1. cap. 11. n. 36.* quod sit singulare certamen aut pugna æquis legibus dimicantium, regulariter: quia potest etiam unus duos *diffidare* seu ad pugnam provocare.

Eum, qui moritur ex vulnere accepto, si vivus ex loco decessit, nõ esse privandum sepultura Ecclesiastica ait Busenb. lib. 3. tr. 4. cap. 1. dub. 1. in fine.

Ad num. 6. Adde ex Busenb. lib. 3. tr. 4. cap. 1. dub. 5. art. 1. Acceptare licet duellum, si quis alias te occisurus, con-

cedat tamen arma, ut sic fortunam experiaris, quia est tantum defensus,positoque quod aliter non possis evadere. Similiter si Judex duos ad mortem damnatos vellet duello congregari; quia alter alterius esset constitutus minister justitiæ.

AD TIT. XVI.

De Adulteriis & Stupro.

Observa ex Busenb. lib. 3. tr. 4. cap. 2. quod luxuria sit inordinatus appetitus vel usus delectationis, seu sensus veneri, qui fit cum commotione spirituum procreationi servientium circa partes corporis venereas, ira ut aliæ delectationes etiam sensitivæ non spectet ad luxuriam. Idem dub. 1. Distinguenda est imprimis intentio & delectatio veneri & veneriorum, ab intentione & delectatione sensitiva & sensitivorum aliorum, quæ consistit in quadam proportionæ & conformitate rei tactæ cum organo tactus.

Idem dubio 2. Concubinarius (sicut & meretrix) ordinariè non debet absolvi, nisi dimissa concubina aut muliere suspecta, cujus retentio scandalum daret, licet cum ea non peccaret. Si cum sponsa alterius quis peccet, est gravior, & in confessione aperienda; alii tamen contra.

Dub. 3. Sodomia imperfecta est congressus cum debito sexu, sed extravas naturale. Perfecta congressus cum eodem sexu.

Idem l. 3. tr. 5. cap. 2. dub. 6. art. 4. Precisè pro sola virginitate non obligat restitutio. Unde si stuprum mansit clam, aut